

פרשת שמות

יש בטבת
תשע"ח

ויקרא את

ויקראת לשבת ענג, לקדוש ה' מכבד

גליון שבועי מענייני הפרשה

מבית מדרשו של הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א

גליון מס'

104

אבן יקרה

רועה נאמן

אמרו חז"ל: מפני מה זכה משה רבינו להנהיג את ישראל? שבזמן שהיה רועה את צאנו של יתרו, ברח לו אחד מהגדיים אל המעיין, רדף משה אחריו עד שתפס אותו והשקהו, אח"כ נשא אותו על כתפו והחזירו לעדר. אמר הקב"ה: מי שיודע לרעות את הצאן ברחמים, יבא וירעה את צאני...

שואל הבעל שם טוב, אמנם מעלה גדולה יש בהנהגת הרחמים שלו לאותו הגדי, אבל עדיין הרי הדבר מעיד על חוסר אחריות, וכי עוזבים ומפקירים עדר שלם בשביל גדי אחד?...

הוא מקשה והוא מתרץ: אכן כן. עדר שלם שהולכים יחד אין מה לחשוש עליהם, מחמת שהם מלוכדים יחד. אבל כאשר גדי אחד פרש והוא לבדו, בדד ישב מחוץ למחנה, עליו יש לרחם כי הוא נתון בצרה גדולה, וצריך לשקוד ולמצוא לו תקנה...

זו היתה חכמתו והבנתו העמוקה של משה רבינו בהנהגת הצאן, וכזה ראוי לרעות את עדת בני ישראל.

בברכת שבת שלום
העורך

זמני שבת קודש

הדלקת נרות: 16.35	ירושלים
(לנוהגים 40 דק': 16.15)	
צאת שבת: 17.26	תל אביב
רבינו תם: 17.59	באר שבע
הדלקת נרות: 16.31	
צאת שבת: 17.23	
רבינו תם: 17.54	
הדלקת נרות: 16.35	
צאת שבת: 17.26	
רבינו תם: 17.58	

משלחן גבוה

עוד רגע הוא מגיע...

הרמב"ם קבע שיש לנו "שלוש עשרה יסודות של דתינו" ומנאן בפירושו למשנה (סנהדרין פרק חלק). וכתב שם שיסוד ה"ב הוא: "ימי המשיח. והוא, להאמין ולאמת שהוא יבוא. ואם יתמהמה חכה לו". ע"ש. וכמו שנאמר (בחבקוק ב) "אם יתמהמה חכה לו". ואם כן, המצוה עלינו בזאת "להאמין בו". ומלבד זאת, **צריך גם "לחכות" לו ולצפות לו. כלומר גם המאמין עדיין לא יצא ידי חובתו, אלא צריך גם לצפות לבואו.** ועיין בסנהדרין (דף צז:). כי ח"ו מי שלא מאמין בביאתו הרי הוא "כופר" וככתוב בהרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ג ה"ו): אלו שאין להם חלק לעולם הבא אלא נכרתין ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ועולמי עולמים: המינים והאפיקורסים והכופרים בתורה, והכופרים בתחיית המתים, ו"הכופרים בביאת הגואל". ומבואר בדבריו בהלכות מלכים (פי"א ה"א) שכל מי שאינו מאמין במשיח "או מי שאינו מחכה לביאתו" לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר אלא בתורה ובמשה רבינו.

וידוע ההנהגה של רבינו ישראל מאיר בעל המ'שנה ברורה' שהכין "חליפה מיוחדת" לביאת המשיח. והנה פעם התפרץ אחד לבית ואמר "הוא בא" ונתכיון על משהוא שהגיע. אבל הרב משנה ברורה קפץ ממקומו בסוברו שנתכיון "הוא בא" על המשיח. כל כך היה דרוך כל רגע לביאתו ומתכוון להגיעו.

ואדרבא ככל שעובר הזמן והשנים רצות ועוברות, כן ה'סיכויים גדולים יותר' לביאתו. ולכן צריך להתחזק יותר בדורינו באמונת ביאתו ולצפות לו. כי "פתאום יבא האדון אשר אנו מבקשים". והיתה זקנה אחת שהייתה אומרת בצער כשהיינו קטנים אמרו לנו אבותינו, שהמשיח יבא ויהיה טוב וגאולה ונעלה לארץ וכו'. והנה עד עכשיו לא בא... והשיב על אתר חכם אחד שהיה נוכח במקום: אדרבא עתה הסיכויים גדולים יותר. ואל לנו ח"ו להתייאש כי "היאוש גובל עם הכפירה" כמו שאמר הרמב"ם. וזה שאנו משוררים בפזמון הידוע: **"אני מאמין באמונה שלימה בבית המשיח ואע"פ שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבא"**. ואסור לשכוח צפייה זו ולא להרדם בזה. וזאת עשה בדורינו ה"ר מנחם מנדל מחב"ד שהיה מדבר "בכל הזדמנות" על זה. תנצב"ה. ולא נתן לעם להתנמנם ולהרדם על נושא זה. ובאמת זוהי מצוה חמורה כאזהרת הרמב"ם.

ויש כמה דברים שתלויים בו הגאולה כמו שאמרו רבותינו (יבמות דף סב). "אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שאוצר הנשמות". כלומר ככל שתגדל "הילודה" בישראל כן מתקצר אורך הזמן. וכן תלוי "בלימוד התורה" כמ"ש (פסיקתא ואתחנן) "אין ישראל נגאלין מן האמות אלא בזכות התורה". ואמר רבינו חיים בן עטר בבטוי נפלא: "אין הקב"ה רוצה לגאול עם בטלן מהתורה".

ובודאי אין הקב"ה יושב בשקט, אלא מתחת כסאו מכין את הבאתו של הגואל ובכל זמן "מכין את השטח ומכשירו" לבוא המשיח. ואע"פ שפעמים כמו נדמה שאין כלום בפעולות להחיש את המשיח מצידו יתברך, חס ושלום. אין הדבר נכון כלל! אלא הוא חושב מחשבות כביכול כיצד להחיש פעמי הגואל ולהושיע לבניו. ואע"פ שסובבים אותנו דברים לא טובים ומאורעות קשים בגשמיות הן ליחיד הן לרבים. וכל בריה נאנח מצרותיו, וכל אחד "נושא חבילת יסורים" על שכמו. ונראה שח"ו כאילו אין מי שמשגח עלינו, וכאילו נשכחים, וכאילו עולם כמנהגו נוהג ואין מה לצפות. חס ושלום. אינו כן, אדרבא האבא תמיד משגיח על בניו. ואע"פ שהבנים אינם רואים שפונה אליהם, אינו כן! הוא עושה הכל למען בניו בסתר או בגלוי. ודוקא בתוך הצרות, את שוועתם ישמע ויושעם, וזה הרמז שאמרו חכמינו (ירושלמי ברכות פ"ב) "שהמשיח נולד בתשעה באב", כלומר דוקא בעידן הקשה, שם שם הקב"ה רוקם את תהליך הגאולה.

הנה בפרשתינו עם ישראל שירד למצרים, שנים ארוכות נשאו סבל עבודת פרך והרג. והיה כל אחד מהם יכול לחשוב "מה יהיה הסוף" אבל מה באמת יהיה? הקב"ה הוליד את הגואל בתוך מצרים בתוקף הצרות! ושם גידלו והכינו לזמן המיועד לגאולה. אע"פ שאף אחד לא ידע מזה שנולד "תינוק" פלוני והוא המיועד להיות "המצביא והגואל". אבל כך היתה המציאות. היה נראה כביכול שהכל שקט ואין מי שדואג, אבל חס ושלום אינו כן. אלא ממחר האל הגדול להושיעינו וחפץ לגאולינו יותר ממה שאנו חפצים. וגאולתינו הוא כביכול גאולתו כמ"ש חכמינו. והנה משה רבינו נולד ב"טירתו של פרעה" דוקא, וגדל "בחיקו" של פרעה. והוא הוא הושיע את אחיו והוציאם ממצרים לגאולה. ועלינו לצפות גם אנחנו למשיחינו בימינו. וכמו בגאולה ראשונה כן גאולה אחרונה במהרה. אמן.

שבת שלום ומבורך!

מעשה ביורד ישראלי, אדם מוכשר שפתח מרפאה גדולה - בית רופאים בלונדון. נתן תנאים טובים למטופלים, מ־חירים הוגנים. הרופאים נתנו לאנשים יחס חם, הוא היה מחייך לכולם. האנגלים אהבו את זה, והמרפאה שלו הפכה לסיפור הצלחה. העתיד היה נראה ורוד, אלא שבאותו איזור כבר היתה מרפאה גדולה של רשת מרפאות רצינית בלונדון. אט אט קליינטים של המרפאה הזו עברו אליו. בעליה של הרשת העבירו אליו מסרים תקיפים שכדאי לו לסגור. איומים במשפטים וכדומה. בתחילה הוא לא התייחס אליהם. ואמר "יהיה בסדר..." גם סמך על ידידים בעלי השפעה בפרלמנט וברשויות. כאשר בעלי הרשת ראו שהוא לא נכנע, החלו להשתמש בכוחות חזקים יותר. הגישו נגדו תביעה בבית משפט, ופתחו במסע תקשורתי נגדו. העסק החל להראות רציני ומסובך מאד. לאותו בעל מרפאה יש חבר מסורתי. הציע לו ללכת לבקש עצה מרב גדול שהוא מכיר בארץ ישראל, מה איכפת לך, כדאי לך, הוא חכם מופלא, צדיק גדול. שכנע אותו.

כך יום אחד נכנסו לביתו של מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל שני יהודים עם כיפה לבנה, בעל המרפאה וחברו. סיפר האיש את השתלשלות הדברים. שאלו רבי אהרן לייב: "למה שלא תצטרף אליהם?" השיב בעל המרפאה: "הם לא רוצים, הם לא צריכים אותי, יש להם כבר מרפאות באיזור." שאלו רבינו: "אז מה הם רוצים?" ענה האיש: "שאני אסגור את המרפאה שלי." שאלו רבינו: "ולמה באמת לא תסגור את המרפאה?" נדהם האיש: "מה הרב מתכוון?! עבדתי קשה להקים את המרפאה, מאמצי על, זו הפרנסה שלי." השיבו רבינו: "יש פרנסות אחרות." "אבל זה בלתי אפשרי, יש לי חוזה שכירות על הבנין. יש חוזים עם הרופאים. אני אצטרך לשלם פיצויים לכולם." "וכמה זה יוצא? כמה זה יעלה לך?" החל היהודי מחשב, ורבי אהרן לייב ממתין "הסכום הינו שבעים אלף יורו פיצויים. סכום מאד גדול!" אמר לו רבינו: "לאלוקים אין שבעים אלף יורו לתת לך?!" הסתכל עליו היהודי בתדהמה באומרו: "ומה פתאום אלוקים יתן לי שבעים אלף יורו?!" אמר רבי אהרן לייב: "מי שמוותר בשביל השלום לא מפסיד, נער הייתי גם זקנתי, ראיתי הרבה בחיי, אני יכול להעיד, ראיתי מקרים רבים, לא מפסידים אם מוותרים בשביל שלום!"

"הרב יכול להיות אחראי ערב על הסכום הזה?" "לא" השיב רבי אהרן לייב "אין לי אפילו עשירית מן הסכום הזה..." "אז מי יתן לי סכום כזה?" "אתה צריך שאני אתן לך? חסר לאלוקים כסף לתת לך?! דע, חמישים שנה אני מייעץ לאנשים ואף פעם לא יעצתי עצה שחשבת שהיא רעה, אני מבטיח לך שזו עצה טובה!" "אם אקבל את העצה של הרב, אני הולך לאבד את הפרנסה שלי, הרב יכול להבטיח לי פרנסה אחרת?" אמר רבינו: "מי שמוותר מרוויח, פרנסה אני לא יכול להבטיח, אבל להפסיד לא מפסידים!" עמד היהודי נבוך, לא ידע מה לעשות. כאן התערב בשיחה חברו שבא עמו, באומרו: "אל תהיה טיפש, אתה לא מאמין לרב? תעשה מה שהרב אומר." טוב אני מסכים. כאשר אחזור ללונדון אדבר איתם, אודיע להם את החלטתי." אמר רבינו: "לא, דבר איתם עכשיו, אין לך את מה שמדברים איתו... והראה בידו תנועת שיחה בטלפון... "תתקשר עכשיו אליהם לאנגליה ותודיע על החלטתך לסגור את המרפאה."

"אבל הם יצחקו ממני, במשך זמן אני נלחם איתם, רב איתם ופתאום אני מוריד את הראש." אמר האיש. "ומה תפסיד מזה? קצת כבוד..." ענהו רבינו, "אני אדם זקן ולא צריך כבוד, אתה אדם צעיר, כבוד אתה לא צריך, אתה צריך כסף, רווחים, פרנסה!" יצאו החוצה, האיש בישר למתחריו בלונדון על החלטתו. תדהמה שררה בצידו של הקו. הלם, לא הבינו מה מסתתר מאחורי החלטתו. בלונדון הוא נפגש עם בעלי רשת המרפאות, וסיפר על החלטתו. הם בתגובה שאלוהו "מה אתה מבשל לנו?" חשדו שהוא מארגן להם בור, מארב פיננסי מתוחכם - היו בטוחים בזה. אמר להם שזה מה שהרבי אמר לו לעשות. "אני עושה כפי עצתו". תמהו: "מה לך ולרביאיי? מה הוא נותן לך? איזה עסקים יש לך איתו?"

השיב להם: "זה לא סתם רב, זה צ'יף רבאיי..." לא האמינו לו... הדבר היה נראה להם לא מציאותי, כל ההסכמה הזו לפתע - "איך הוא יורד מהעץ" - אחרי כל המלחמה והכוח שהפעיל נגדם? החליטו לברר את העניין לעומק.

שלחו לארץ את אחד השותפים. דבר ראשון הוא נכנס לשגרירות האנגלית. שאל, בירר, מי זה רבאיי שטיינמן? אמרו לו זה אדם חשוב, שקול, חכם, אפשר לסמוך עליו.

המשך בעמוד 4

ילמדנו רבינו

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה

ברכת ה'כובאנה'

שאלה: מה היא ברכת ה"כובאנה".
תשובה: מפורסם שמנהג התימנים לברך עליו "מזונות" ו"על המחיה" ולא ברכת המזון אפילו קבע עליו סעודתו.

עליה לתורה לקטן

שאלה: קטן קודם בר מצוה אם יכול לקרות עליה אחת בספר תורה.
תשובה: יכול לקרות, בין קורא בעלייתו שלו בין קורא לעולה אחר ויכול לעלות גם למפטיד עם כל הברכות כולל קריאת ההפטרה בנביא.

גילוי משקין ב'מקרר'

שאלה: יין בלי פקק שמונח ב'מקרר' סגור או ארון סגור לילה שלימה, אם יש לחוש מלקדש עליו.
תשובה: אין חשש באופן כזה כלל. ע' כה"ח ביו"ד סימן קטז.

ברכת הבנים

מקור המנהג

רבינו האר"י ז"ל הנהיג לנשק את ידי האמא בליל שבת, כדי שתברכהו האם בברכה מאהבה. ובתפוצות ישראל נהגו לנשק גם את ידי האבא ולהתברך מפיו בליל שבת שהיא מקור הברכה.

טעמי המנהג

מלבד סודן של דברים יש טעמים רבים על דרך נגלה למנהג קדוש זה להתברך מפיו ההורים בליל שבת, ואלו הם:

1. שעל ידי נפש יתירה שיש בשבת על המברך והמתברך יחולו הברכות.
2. שבשבת אין שטן ואין פגע רע שיקטר על הברכה, כי כבר נדחו מערב שבת. וצינורי הברכות פתוחים בו. ושכינה מדברת מתוך גרונו, והקב"ה בכבודו ובעצמו הוא מברך ומסכים על ידם.
3. כיון שכל ימות החול טרודים על המחיה והכלכלה, ורוב התפלות בלי כוונה וטרדה מרובה, ותפילה בלא כוונה כקרבן שאינו רצוי, אולם בשבת הכל פנויים ומכוונים בתפלתם ולכן נהגו לברך.
4. מתנאי הברכה שיהיה המברך 'טוב עין', ככתוב 'טוב עין הוא יברך' (ראה סוטה לח:). ובליל שבת כשבא לביתו ומוצא הכל מוכן, ויש לו שלום עם בני ביתו, אזי הוא ב'טוב עין', לפיכך הוא יברך ותחול הברכה.
5. לפי שכל הברכה של כל ימות השבוע נשפע משבת (כדאיתא בזוהר ח"ב דפ"ח.). והקב"ה נותן לו בכל ימי החול ברכה עבורו ועבור אשתו ועבור בניו הקטנים, (כדאיתא בחולין פד: שהם תלויין בו והוא תלוי במי שאמר והיה העולם), ועל כן העת הזאת שנפתחין כל צינורי הברכות, מבקש האב מהש"ת שיברך את בניו הקטנים, ועל ידיהם יתברך הוא, כי הם תלויין בו והשפע והברכה שלהם יהיה על ידו.
6. שלפעמים בימות החול האב והאם מקללין את בניהם מתוך צערן, לכן עתה בעת השמחה מבטלין אותן הקללות על ידי הברכות, והעת גורמת שגם המלאך רע יענה 'אמן'.
7. שסוד הברכה הוא בשלשה, אחד מברך, ושניים שעונים 'אמן' (ראה בזוהר הקדוש בראשית דף קס.). ולכן מברכים בליל שבת בשעה ששני מלאכים מלווים את האדם לביתו, ויש לו שני מלאכים העונים 'אמן' על ברכותיו.

– זיווג הגון לאורית בת חנה –

הלכה למעשה
מתוך פסקי מרן הגר"ע יוסף זיע"א

הלכות הדלקת נרות / המשך

- א. נוסח הברכה של הדלקת הנרות בערב שבת, "אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של שבת". וכן כתב הרמב"ם (פרק ה מהל' שבת ה"א). וכן כתבו עוד כמה ראשונים. וכן המנהג הנכון.
- ב. אחר שהנשים יברכו וידליקו הנרות לשבת, יעצמו עיניהן ויפרסו כפות ידיהן אל מול פני הנרות, ויתפללו להש"ת שבזכות המצוה הזאת יזכו לאריכות ימים עם בעליהן, ושיזכו לבנים הגונים תלמידי חכמים יראי ה' וחושבי שמו, ונזכה לגאולה בב"א, האר פניך ונושעה.
- ג. כשם שמצוה להדליק נרות בערב שבת לכבוד השבת, כך מצוה להדליק נרות לכבוד ימים טובים, שבכל הימים הטובים נאמר "מקרא קודש", וקודם ההדלקה יש לברך בא"י אמ"ה אקב"ו להדליק נר של יום טוב. ועדה שנהגה בחו"ל שלא לברך על ההדלקה ליום טוב הואיל ועתה זכתה לעלות לארץ ישראל, עליה לנהוג כמנהג ארץ ישראל, לברך על הדלקת הנרות לכבוד יום טוב.
- ד. אין להקדים להדליק הנרות בעוד היום גדול שאז אינו ניכר שהודלקו לכבוד שבת, אלא זמן ההדלקה הוא מפלג המנחה והלאה, (שהוא שעה ורבע קודם הלילה, בשעות זמניות), אם אז מקבל עליו את השבת. ונוהגים להדליק הנרות עשרים דקות קודם שקיעת החמה, ואם נאנסה ולא הדליקה אז, יכולה להדליק עד כחמש דקות לפני שקיעת החמה, ואם לא הדליקה עד אחר שקיעת החמה, לא תדליק כלל.

הגאון רבי זמיר כהן שליט"א
ראש ארגון 'הידברות'

אחר שנות השעבוד הרבות במצרים, מצווה הקב"ה את משה לבוא אל פרעה ולגאול את ישראל מיד המצרים. אולם משום ענוותנותו הרבה של משה הוא מסרב לקבל את המינוי, ומבקש מהקב"ה למנות אדם אחר לגואלם של ישראל, כשכוונתו לאהרון אחיו הגדול, שהיה מנהיגם של ישראל עד כה (כמבואר ברש"י פרק ד, יג), משום שאינו רוצה לפגוע בו. אך הקב"ה גוער במשה ודורש ממנו בכל זאת לקבל את השליחות, בנימוק שגלוי וידוע לפניו שאהרון דווקא ישמח כאשר ידע כי אחיו הצעיר יתמנה לתפקיד החשוב: "וַיַּחַר אֶף ה' בְּמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר ה' אֶלְהָרֹן אֶחֱיוֹ הֲלֹא יָדַעְתִּי כִּי דָבָר יִדְבָר הוּא, וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרָאָךָ וְשָׂמַח בְּלְבָבוֹ" (שמות ד, יד).

ויש להבין בפסוק זה, מה ביקש הקב"ה לומר למשה בתוספת המילה "הלווי" - 'הלא אֶהְרֹן אֶחֱיוֹ הֲלֹא', והרי יודע הוא שאחיו משבט לוי, ומה גם שלבסוף נעשה אהרן כהן, וכל שבט הכהונה מזרעו הוא, ומפני מה הוזכר כאן כלווי? אלא שכאמור, עד אז היה אהרן מנהיגם של ישראל, וחשש משה מקנאת אחיו הגדול ומפגיעה בכבודו, ולפיכך השיבו הקב"ה: "וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרָאָךָ וְשָׂמַח בְּלְבָבוֹ". ופירש רש"י: "לא כשאתה סבור שיהא מקפיד עליך שאתה עולה לגדולה. ומשם זכה אהרן לעדי החושן הנתון על הלב". כלומר בזכות עמידתו בניסיון הקנאה באחיו, זכה אהרון לעלות ממדרגת לוי למדרגת כהן ואפילו כהן גדול, ושכל זרעו יהיו כהנים במקדש ה'. ולפיכך אמר לו: אמנם כעת הוא לוי, אבל דע שלאחר שיראה אותך וישמח בלבבו, עוד אוסיף לו גדולה על גדולתו, ויזכה לעדי חושן הכהונה הנתון על הלב. נמצאנו למדים, שאדם העובד על מידותיו ומחנך את עצמו לחפוף בטובתו של חברו ולשמוח בשמחתו, לא רק שאינו מפסיד גדולה שבכל מקרה לא היה מקבל, משום אמת החשבון האלוקי ממעל, אלא עוד זוכה להשיג גדולה נפלאה הראויה לו במידה כנגד מידה: אהרן שמח בלבבו, וקיבל מתנה להיות כהן גדול בבגדי פאר כאשר החושן שבו שתיים עשרה אבנים יקרות המשובצות משבצות זהב, נתונות על לבו.

מתנה זו שקיבל, מן הדין זכה בה, כאדם המתמודד במכירה פומבית של חפץ יקר ערך עם עוד רבים אחרים וזוכה בו משום שהוא מוכן לשלם יותר מכולם. אף כאן רבים שהיו בעלי מעלות רוחניות גבוהות היו ראויים לכהונה גדולה, אולם אהרן זכה בה משום עבודת המידות שעבד על עצמו במשך שנים רבות לראות את הטוב שביד רעהו ולשמוח בשמחתו ללא קנאה צורבת כרוב בני האדם. ולפיכך נקט התנא בספרי (במדבר פיסקא קיט): **"שלושה כתרים הם: כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות. כתר כהונה זכה בו אהרן ונטלו. כתר מלכות זכה בו דוד ונטלו... כתר תורה מונח לכל באי העולם שכל מי שזוכה בו מעלה אני עליו כאלו שלשתם מונחים וזכה בכולם..."** ומכאן נלמד גם לכתר תורה, שכלל שהאדם עמל וטורח עבורו, ומוכן להקריב ולשלם מעצמו יותר מהאחרים כדי להשיגו, כך גם זוכה בו במדרגה גבוהה יותר מהאחרים. ולכן אמרו במשנה אבות (ו, א): "התורה נקנית בארבעים ושמונה דברים". כלומר, כשם שהקונה נותן מעצמו וזוכה במקח, כך התורה נקנית למי שמוכן לתת מעצמו בעבורה את אותם ארבעים ושמונה דברים. ישמע חכם ויוסף לקח להשקיע מעט ביחס לתמורה, ולקבל הרבה, לטוב לו בעולם הזה ובעולם הבא.

שבת שלום!

שלמה המלך עליו השלום אמר (משלי כז, י) טוב שכן קרוב מאח רחוק. והשכן טוב מועיל לעדן חדוה ולעזן עציבותא ולעתות בצרה עזרה בצרות נמצא מאד. וראוי לאדם לבקש לדור בין שכנים טובים. וידוע מאמר התנא (אבות א, ז) הרחק משכן רע. וכן תקנו לנו להתפלל בכל יום לפני השם שיצילנו משכן רע, כי הרבה שכנים הרעים עושים. ואמרו (סוכה נו, ב) אוי לרשע אוי לשכנו, טוב לצדיק טוב לשכנו. כי בהיות השכן רע, אם אפלו לא ימשך אחריו ולא ילמד מדרכיו ולא ידבר עמו דבורים אסורים, לא יבצר שבעיניו יראה ובאזניו ישמע דבוריו הרעים ודרכיו המקלקלים, ולא יוכל למחות בידו בכל עת ובכל שעה, וסוף שיכנה גנחלתו ופגיעתו רעה, שמרבה מחלקת בכל יום ובכל שעה על דברים של מה. הנה כי-כן האישי החפץ חיים, לא לחוש במעיה, וטוב שבת על פנת-גג ולישב עם שכן טוב, איש את רעהו יעזרו למלי דעלמא ולמלי דשמאי וטוב לו עמו.

ומתנאי השכנים שרוצים לישב באהבה ואחוה ושלום ורעות, שלא יכבידו זה על זה להכנס האחד לבית חברו בכל עת ולהאריך ושיבתו אצלו, אם לא שידעו בברור ששניהם מרצים שבת אחים גם יחד. ולא יכביד האחד על חברו בשאל הרבה שאלות, רק לעת צרף גדול שאי אפשר לו בשום אופן לקנות, ולא סגי ליה בלאו הכי. וכשישאל ימהר להשיב או לגדל פרע, פה שעה אחת קדם, באופן ודרך שהשאל לו, לא פחות ולא מטנף, ולא יקפיד האחד על חברו על דברים של מה, וכל-שכן שישב עלו של חברו ויעזרהו בגופו ובממונו בעת שמחמתו ובעת צרתו. וכשאין האישי בביתו, שכנו הקרוב אל ביתו ישא על ביתו, וכפעם בפעם יתערבו וישבו כשבת אחים גם יחד למרס בדם האהבה. ואם חסר לו דבר מן הבית לא ישאל לשכנו אם ראה או ידע, באופן שישכר שכנו שחשדו, אלא יראה לו ויברך שיחזיקו להודיעו שאין לו שום חשדא עליו. והיותר טוב שישתמר כל אחד משכנו, שכבר אמרו (כלה רבתי פ"ח), כל אדם הוי חושדן כלסטים ומכבדן כרבן גמליאל. ואמרי אנשי, סגר פתחך ושכך שכנה. ובכלל טובת השכונה שלא יהיו דבוקים כל-כך בחצר אחת או בבית אחד, כי בקשי גדול יוכלו מלט ממחלקת, ובפרט בין סדר נשים שהן פלגניות אי אפשר בלתי מחלקת, וכמו שכתבתי לעיל בערך מחלקת. לכן הטוב טוב שיהא כל אחד בחצר בפני עצמו ופתח פתוח מחצרו לחברו עם מנעול, שכשיצאו יפתחו וכשיצאו יסגרו. וכמו שיש לבדק בשכן שיהא איש טוב, יותר ויותר צריך לבדק בשכנה שתהיה אשה טובה בעלת מדות טובות, חפצת חסד ואוהבת שלום כי היא עקרת הבית ובהן תלויה אהבת השכנים, כי ידוע שכל איש כרוך אחר אשתו. וחכמות נשים, אשה ידאת-ה', אף אם היה לה שום קפידה או מחלקת עם שכנה או שכנתה או חמותה או יבמתה, לא תגיד לבעלה, שאם תגרם מחלקת, זר מעשיה, כי שנאוי המחלקת כמו שכתבתי לעיל, והאשה ההיא תשא את עוונה, כי תצא אש תכנה בגחלתה, ואם היא תבקש שלום ותרבה שלום, שלום יהיה לה ונגע לא יקרב באהלה.

הגיע איש אנגלי, הדור לבוש לבית מרן. הכניסוהו פנימה. הוא הסתכל בתדהמה על הקירות... כמו סביבון הסתכל לכל הצדדים, לא דיבר מילה, הוא היה בטוח שהגיע לצ"ף רבאי והנה בית של עניים... היכן הרב מטמין את כל הכסף שהוא מרוויח... נתנו לו כסא לשבת, כסא פלסטיק. הסתכל עליהם נדהם. כנראה חשב בלבו על זה אתם רוצים שאני אשב... בחדר המתנה במרפאות שלנו לא מושיבים אנשים על כאלה כסאות...

כאשר ראה על מה רבי אהרן לייב יושב, הבין שלא התכוונו להעליבו. התיישב והציג את עצמו. עברית הוא לא דיבר, אבל נמצא מישהו שיתרגם את דבריו. "באתי בענין המרפאות בלונדון. מה הרב התכוון בעצתו לסגור את המרפאה? מה אתם רוצים להרוויח על חשבוננו? ומי ישלם לו את ההפסד?" השיבו רבי אהרן לייב: "אלוקים ישלם לו!"

המשיך השותף האנגלי והקשה: "למה הרב מורה לו לעשות את זה, כזה דבר טיפשי, את מי הרב מתכוון להפיל פה? הרב מתכוון לסדר אותנו באיזה דרך. הרב יגיד לי דוגרי, זה הרי ברור שמהו מסתתר פה. אני שמעתי שהרב אדם חכם. מה מסתתר פה במהלך הזה. אנחנו מוכנים אולי להתפשר." רבי אהרן לייב הראה על הגמרא ואמר: "התורה אומרת לנו שהוא צריך לוותר, היא אומרת שאסור לאדם לרדת לאומנות חברו. הוא לא היה צריך לקבוע את המרפאה שלו לידכם".

האיש נדהם "ומי ישלם לו את זה, את כל ההפסדים שלוו?" רבי אהרן לייב השיבו: "זה על חשבוננו, אלוקים אומר שצריך לעשות את זה. זו לא שאלה של הפסד ורווח, זה מוטל עליו לעשות!" "הבנתי" אמר האיש והמשיך "זה הרב יעץ למתחרה שלנו, ומה הרב מייעץ לנו? הרי יש לו קשרים עם אנשים בעלי השפעה, אנשים חשובים. מה יגידו אנשים, פתחו מרפאה מצליחה ואנחנו מורידים אותה, עלולים להיות לנו יחסי ציבור גרועים, זה יראה מלוכלך בתקשורת. אף אחד לא יאמין שהוא עזב מרצונו בגלל עצת הרב, זה לא טוב..."

רבי אהרן לייב הרהר קמעא והשיב בשאלה: "היכן יש לכם סניפים באנגליה?" "בלונדון", השיב האיש. "יש עוד ערים באנגליה, במנצ'סטר יש לכם סניף? תפתחו שם סניף, ותתנו לו להיות מנהל". "אבל הוא לא יסכים לעבוד תחתינו", השיב האנגלי. "תעשו אותו שותף, אתם רואים שהוא אדם מוכשר, בעל יכולות, שיכל להילחם בגוף גדול כמו שלכם". "כבוד הרב, אני יכול לדבר על זה עם השותפים שלי?", ביקש רשות להתקשר. דיבר עם השותפים בלונדון. סיכמו ביניהם שהרעיון מוצא חן בעיניהם. עתה הוציא האיש מכיסו שלושת אלפים יורו והניחם על השולחן... "מה זה?" תמה רבי אהרן לייב, "זה דמי יעוץ", השיב, "שעת יעוץ עולה כסף, הרב יעץ לי, אני משלם כמו שנהוג". אמר לו רבי אהרן לייב: "תיקח מכאן מיד את הכסף חזרה, אל תשאיר פה כלום!" התפלא האיש ואמר: "אני לא מבין, ככה הולך בכל מקום. אני לא מסכים להיות נצלן על הזמן שהרב הקדיש לי, לא מתאים לי לא לשלם את מה שמגיע לרב בצדק". אמר לו רבינו: "אותם שלוקחים דמי יעוץ הם למדו בשביל הכסף. הכסף הזה עוזר להם לתת יעוץ טוב, הכסף גותן להם חכמה, רצון ליעוץ טוב. אבל אני לא למדתי ליעוץ. אני אומר לפי מה שאני מבין מהתורה - החווה על הגמרא - וזה לא הולך עם כסף, אם אקח כסף לא יהיה לי שכל ליעוץ!" סופו של סיפור - לאחר זמן סיפר האיש: "סגרתי את המרפאה בלונדון, שילמתי פיצויים לכל הרופאים ובעלי הנכס. חודשיים אחר כך כבר פתחנו את המרפאה במנצ'סטר - ההבטחה התקיימה כל כך מהר."

גילון השבוע להצלחת ולרפואת מיכל בת שולמית תחי' ובת שבע בת שולמית תחי'

דפוס דיגיטלי

הדפסות | עלוני קודש | מודעות פלאיירים
קאפה | שלטים

גרפיקה ועיצוב

אלבומים דיגיטלים | כרטיסי ביקור לוגיים
עיצובים מדהימים לעלוני קודש במחירים
נמוכים בשוק

054-8486-947

אח יקר!

חן ידן (החזקת התורה בהוצאת הגיליון היקר 'וקראת')
אשר מתפרסם מידי שבוע באלפי עותקים בכל רחבי הארץ
ניתן לתרום להצלחה / לעילוי נשמה / לישועה וכן פירסום עסקים

058-4456-041

לקבלת הגיליון בדוא"ל מידי שבוע שלחו מייל ל: WEKARATA@GMAIL.COM